

Računica: Evo za koliko će vaš novčanik biti "teži" posle povećanja plata, penzija i minimalca

Tri velika povećanja očekuju se u našoj zemlji, a najveći procenat imaće deo javnog sektora, odnosno medicinski radnici.

Duplom uvećanju može da se raduje 350.000 radnika koji trenutno primaju minimalac, ali i penzioneri.

Da će sigurno biti povećanja prethodnih dana i nedelja najavljivali su i predstavnici Vlade, a o iznosu se govorilo u procentima, odnosno, 15, više od 10 i 5,5.

Mi vam sada donosimo računicu šta to tačno znači za vaše novčanike:

MINIMALAC BAR 10 ODSTO

Rasprava o minimalcu je u punom jeku, i učesnici pregovora zasad su saglasni u jednom, a to je da bi trebalo bar kompromis da postignu do sutra. Ministar finansija Siniša Mali, rekao je da će minimalac sigurno biti veći, i to duplo, što je bliže zahtevu sindikata, nego poslodavaca.

S obzirom na to da je država uvek do sada bila ta koja "preseca", nema sumnje da će i sada između sindikalnih 24,5 odsto (ili 16 na koliko bi pristali) i "skromnih" šest odsto koliko nude poslodavci država izabrati zlatnu sredinu. To znači da će povećanje biti negde između 11 i 13 odsto. Odnosno, kako se čini, **sa sadašnjih 27.300 na 30.022 dinara.**

MEDICINARIMA 15 ODSTO POVEĆANJE

Plate medicinskim sestrama biće veće za 15 odsto, a taj rast koji je najavio i predsednik Aleksandar Vučić, povećaće mesečne zarade više od 60 hiljada medicinskih sestara za minimalno po 50 evra. Najmanje realno povećanje, njihovih zarada iznosiće **5.958 dinara, a najviše 7.251 dinar.**

Za ostale, rast plata će, prema najavama biti do 8 odsto.

PENZIONERIMA PRVO JEDNOKRATNO 5.000, PA POVEĆANJE OD 5 %

Penzioneri će, kako je obećano, prvo dobiti jednokratnu pomoć od 5.000 dinara, do kraja godine, a novo povećanje penzija treba očekivati najkasnije 1. januara sledeće godine.

Rast će se usklađivati, po, kako je najavljeno, **švajcarskoj formuli**, a to znači da će penzije rasti u skladu s kretanjem dva ekonomska parametra, tačnije u skladu sa 50 odsto inflacije i 50 odsto rasta prosečne zarade. Imajući u vidu najnovije vrednosti ovih pokazatelja, novo povećanje penzija za ukupno 1,7 miliona penzionera u Srbiji moglo bi da iznosi tačno 5,5 odsto.

Tako, raspon bi se kretao od **825 dinara** više u novčaniku, do skoro **4.000** za one penzije veće od 60.000 dinara.

Prema podacima RZS, prosečna plata u javnom sektoru u Srbiji u junu ove godine bila je 59.389, i, kako se očekuje, ići će do najavljenih 500 evra, a možda i više. Međutim, privatni sektor stagnira već neko vreme, pa je prirodno očekivati da povećanje, pre svega minimalca povuče i druge zarade.

Međutim, kako i sami poslodavci kažu, pitanje je koliko će privatni sektor to želeti.

Radnik.rs

Radnice „Fori Textile” upućene drugom poslodavcu, pa izgubile otpremninu

Bivše radnice slovenačke firme „Fori Textile” ostale su, kako tvrde, bez otpremnine jer su u okviru programa rešavanja viška zaposlenih upućene da rade u drugu firmu “Fori Products” gde su ubrzo dobile otkaz zbog navodnog neispunjavanja norme.

Iz Ministarstva za rad za Radnik.rs navode da u slučaju kada je zaposlenom omogućen rad kod drugog poslodavca, on više nema pravo na otpremninu po osnovu viška zaposlenih u firmi u kojoj je radio.

Prihvatile novi posao i izgubile otpremninu

Više radnica koje su, kako tvrde, više od deset godina radile za firmu “Fori Textile” u Kragujevcu obratilo se portalu Radnik.rs jer ne mogu da ostvare pravo na otpremninu iako su u ovoj firmi bile višak radne snage.

„Fori Textile”, inače, nastao je privatizacijom nekadašnje firme “Zastava tapacirnica” AD.

Bojana i Dragana kažu da su u “Fori Textilu” radile kao šivačice automobilskih sedišta za svetske brendove kao što su Citroen, Volvo, Pežo, Folksfagen.

Kako navode, vremenom se plata smanjivala jer su neki klijenti za koje su radile otkazali saradnju. Kako navode, njihova mesečna zarada bila je i do 43.000 din sa prekovremenim i noćnim radom, a kasnije, kako je obim proizvodnje opadao, plata je bila oko 25.000.

Prošle 2018. godine zbog smanjenog obima posla dobile su prvo aneks ugovora da će raditi pola radnog vremena – dvadeset časova nedeljno.

Ubrzo, dobile su ponudu da pređu da rade u drugu firmu “Fori Products” koja se bavi proizvodnjom kolica umesto da dobiju otkaz kao tehnološki višak.

One navode da su pristale na tu ponudu smatrajući da je to bolja opcija od gubitka posla.

Prema dokumentaciji koju su dostavile portalu Radnik, Bojana i Dragana su u decembru 2018. godine potpisale ugovor o radu na neodređeno vreme sa firmom “Fori Products” na nepuno radno vreme, odnosno na dvadeset sati nedeljno.

Kako navode, u novoj firmi za pola radnog vremena primale su oko 14.000 din. U ugovoru koji su dostavile portalu Radnik.rs piše da je njihova zarada 35.764 dinara za 174 sata mesečno, a u slučaju da se rad obavlja u radnom vremenu kraćem od 40 sati nedeljno, plata se srazmerno snižava.

U aprilu ove godine Bojana dobija upozorenje pred otkaz u kom piše da ne ostvaruje odgovarajuće-standardne rezultate rada, a u maju i otkaz ugovora.

„Konstatuje se da zaposlena ne ostvaruje definisanu normu, uz značajno odstupanje na poslovima operater montaže. U navedenom periodu praćenja, zaposlena je ostvarila lični učinak od 64,5%“, piše u rešenju o otkazu.

Otkaz su dobile i druge radnice. Neke od njih odlučile su da tuže bivšeg poslodavca tvrdeći da je norma koja se spominje u otkazu osmišljena kako bi se firma oslobodila viška radnika, ali da se ona nikada nije primenjivala.

Nakon otkaza raspitivale su se u vezi sa otpremninom na koju su, kako smatraju, imale pravo.

„Da sam znala da će ovako da bude i da ćemo dobiti otkaz, uzela bih novac od otpremnine kao tehnološki višak i ne bih prelazila u drugu firmu“, navodi Dragana.

Fori textile: U skladu sa zakonom

Iz firme „Fori textile“ za Radnik.rs navode da je 2018. godine upućeno 97 radnika u „Fori products“, a ove godine 30 zaposlenih u okviru mera rešavanja viška zaposlenih.

Na pitanje da li su i na koji način radnice koje su iz „Fori Textile“ upućene kao tehnološki višak da rade u „Fori Products“ informisane da gube pravo na otpremninu iz „Fori Textile“, iz „Fori Textile“ navode da je sve urađeno u skladu sa propisima.

„Zaposlene jesu bile informisane o svom statusu i načinu rešavanja bez da im je uskraćeno i jedno pravo saglasno Zakonu“, piše u odgovoru.

Iz „Fori textile“ takođe tvrde da je radnicama prvo bio raskinut ugovor u „Fori textile“ pre nego što su one počele da rade u drugoj firmi „Fori products“. Radnice, međutim, tvrde da nisu dobile niti potpisale bilo kakav raskid ugovora u „Fori textile“.

„Fori Textile Ser“ i „Fori Products Ser“ posluju u sastavu slovenačke grupe „Fori“. Vlasnici „Fori Textile Ser“ su slovenačka kompanija „FP Naložbe, upravljanje z naložbami“ doo i češka kompanija „Moravia Comfort“.

„Fori Textile Ser“ i Milan Forštner vlasnici su firme „Fori Products“, prema podacima Agencije za privredne registre (APR).

Zanimljivo je to da je firma „Fori Products“ u koju je 2018. godine upućeno skoro 100 radnika, te godine, prema podacima iz APR-a, imala prosečno 6 zaposlenih. „Fori textile“ je prošle godine imala 411 radnika, prema podacima iz APR-a.

Ministarstvo: Bez prava na otpremninu

„Jedna od mera koju poslodavac može da ponudi zaposlenom koji je utvrđen kao višak zaposlenih je upućivanje na rad kod drugog poslodavca“, piše u odgovoru Ministarstva za rad na pitanja Radnik.rs.

U slučaju upućivanja radnika drugom poslodavcu, kako se navodi u odgovoru, zaposleni potpisuje aneks ugovora, odnosno izmenu ugovornih uslova rada.

Prema dostavljenoj dokumentaciji, radnice „Fori textil“ zaključile su novi ugovor sa „Fori Products“, a ne aneks.

Kako se dalje navodi u odgovoru, „u tom slučaju zaposleni nema pravo na otpremninu po osnovu viška zaposlenih. Pravo na isplatu otpremnine imaju samo zaposleni kojima je radni odnos prestao usled tehnoloških, ekonomskih ili organizacionih promena Zakona o radu“.

Radnice „Fori textil“ i „Fori Products“ su, prema odgovoru Ministarstva, izgubile pravo na otpremninu zato što nisu dobile otkaz kao tehnološki višak. U firmi „Fori textile“ one, prema dokumentaciji koju su podnele, jesu bile višak, ali je njihov status rešen upućivanjem u drugu firmu, što su one prihvatile. U „Fori products“, pak, nisu otpuštene kao višak, već zbog navodnog nedovoljnog učinka.

Upućivanje na rad kod drugog poslodavca kao deo programa rešavanja viška zaposlenih nije jasno definisano u Zakonu o radu. U članu 155. Zakona o radu je samo navedeno da program rešavanja viška zaposlenih sadrži mere za zapošljavanje, između ostalog, i rad kod drugog poslodavca. Međutim, nije navedeno pod kojim uslovima se upućivanje vrši.

Nepravilnosti u „Fori textile“ i „Fori products“

Inspektori rada su, prema navodima Ministarstva, vršili kontrolu u „Fori Textile“ ove, ali i prethodne dve godine.

Inspektor je u junu 2019. godine konstatovao da je radnicama aneksiran ugovor, ali poslodavac nije dostavio aneks radnicima.

„Zbog utvrđenih nedostataka inspektor rada je merom na zapisnik ukazao poslodavcu da izvrši dostavljanje obaveštenja i aneksa ugovora o radu zaposlenima prilikom premeštaja na druge poslove, zbog potreba procesa i organizacije rada“, navodi se u odgovoru Ministarstva na pitanja portala Radnik.

Tokom inspekcijskog nadzora 2018. godine u „Fori textile“ inspektor je konstatovao da, kako piše u odgovoru, „poslodavac nije isplatio naknadu štete za neiskorišćeni godišnji odmor za troje zaposlenih po prestanku radnog odnosa, koju je potom isplatio“.

Nadzorom 2017. godine utvrđeno je više nepravilnosti – zaposlenima nisu isplaćene uvećane zarade za noćni i prekovremeni rad, zaposlenima je određen prekovremeni rad u februaru 2017. godine suprotno Zakonu o radu i poslodavac nije zaposlenima obezbedio dnevni odmor u trajanju od 12 časova neprekidno.

Inače, radnice „Fori textile“ su u martu 2017. godine, prema pisanju medija, organizovale pobunu i odbile da rade dva dana u nedelji po 12 sati bez plaćenog prekovremenog i noćnog rada.

Međutim, sudeći po odgovoru Ministarstva, poslodavac za većinu nepravilnosti utvrđenih 2017. nije platio nikakvu kaznu.

„Za navedene prve dve nepravilnosti, inspektor rada je protiv poslodavca i odgovornog lica podneo zahtev za pokretanje prekršajnog postupka pred nadležnim Prekršajnim sudom u Kragujevcu, a prema podacima Prekršajnog suda u Kragujevcu došlo je do apsolutne zastarelosti“, piše u odgovoru.

Za treću nepravilnost, izrečena kazna za poslodavca iznosila je 100.000 dinara.

Nepravilnosti u „Fori products“ utvrđene su, prema navodima Ministarstva, 2017. godine uglavnom na planu bezbednosti i zdravlja na radu i poslodavcu je, između ostalog, naloženo da donese akt o proceni rizika za sva radna mesta, da osposobi zaposlene za bezbedan i zdrav rad, da obezbedi propisanu dokumentaciju za opremu za rad.

„Poslodavac je postupio po rešenju inspektora rada i otklonio utvrđene povrede Zakona o bezbednosti i zdravlja na radu“, piše u odgovoru Ministarstva.

Tokom inspekcijskog nadzora u „Fori Products“ utvrđeno je i da „poslodavac u mestu rada za zaposlene ne drži kopije ugovora o radu“ zbog čega je izdat prekršajni nalog za firmu i odgovorno lice.

„Poslodavac nije prihvatio odgovornost za navedeni prekršaj, te je od strane pravnog i odgovornog lica u pravnom licu podnet zahtev za sudsko odlučivanje“, navode iz Ministarstva.

Altiparmakov: Ukidanje penala neodrživo

Ukidanje penala za prevremeno penzionisanje bilo bi finansijski neodrživo i nepravično, a cenu bi platili zaposleni i penzioneri zamrzavanjem penzija i podizanjem starosne granice za penzionisanje, ocenio je Nikola Altiparmakov iz Fiskalnog saveta.

Prema tvrdnjama sindikata, penzionerima se na osnovu penala za prevremeno penzionisanje godišnje uzmu dve penzije, zbog čega traže da oni budu ukinuti kada se navrši granica za penziju.

Altiparmakov za N1 objašnjava da bi njihovo ukidanje bilo finansijski neodrživo i nepravično, kao i da takozvani penali nisu nikakva novina, već da su postojali i u vreme SFRJ, odnosno od 1964. godine.

„Nismo mi te penale uveli 2014 godine. Imali smo ih od 1964. Jednostavno kažu, ako hoćete u prevremenu penziju pre starosne dobi onda da ćete penziju primati duže, ali je pravično da primete manje“, istakao je

Altiparmakov.

On naglašava da postoji mnogo radnika koji rade neprijavljeni, zbog čega ne mogu ni da misle o prevremenoj penziji.

„Sindikati insistiraju na tome zato što je njihovo članstvo u javnom sektoru i bivšim javnim preduzećima i neće da kažu koja bi bila posledica. Cenu te privilegije morali bi da plate svi ostali radnici u privatnom sektoru i penzioneri – bilo zamrzavanjem penzija, bilo povećanjem starosne dobi sa 65 na 67 godina, kao što su morale da urade Hrvatska, Crna Gora ili Poljska“, istakao je Altiparmakov.

Prema njegovim rečima, do kraja godine bi trebalo da počne usaglašavanje rasta penzija po švajcarskom modelu. To znači da će se polovina indeksacije penzije usklađivati sa rastom cena, a druga polovina sa rastom zarada, kako bi se kupovna moć penzija povećavala u skladu sa rastom privrede.

Altiparmakov kaže da će to značiti ne samo nominalni, već i realni rast penzija i to u skladu sa privrednim rastom. U trenutnim privrednim okolnostima, prema njegovoj proceni, može se očekivati da bi, u zavisnosti od kretanja inflacije, povećanje moglo da iznosi od 5 do 5,5 procenata. Kako je rekao, taj rast penzija neće negativno uticati na javne finansije.

Govoreći o podizanju starosne granice za odlazak u penziju na 67 godina, Altiparmakov kaže da se to neće desiti u doglednoj budućnosti jer je Srbija stabilizovala svoj penzioni sistem.

Vučković: Radnici se najviše žale na rad na crno i neplaćeni prekovremeni rad

Sindikati u Srbiji često se žale na položaj radnika u Srbiji. U toku je borba za veću minimalnu cenu rada, promenjeni su određeni zakoni, ali to i dalje ne sprečava odlazak sve većeg broja ljudi iz Srbije. O položaju radnika u Srbiji kao i o problemima sa kojima se susreću za Info biz govorio je Miloš Vučković urednik portala Radnik.rs.

Često slušamo o poboljšanju položaja radnika u Srbiji. Na šta vam se radnici najviše žale?

- Portalu Radnik.rs radnici se najčešće žale da rade na crno, a i da oni koji su prijavljeni imaju problem da im se ne evidentira prekovremeni rad. U poslednje vreme dobili smo puno prijava koje su u trgovini, gde radnici u pojedinim lancima rade 6 dana nedeljno po 6,7 pa i 8 sati, a to dovodi do toga da rade više nego što je ugovoreno. Često se javljaju trudnice i porodilje koje smatraju da su im prava prekršena, da dobijaju manju naknadu...

Ove godine došlo je do promene određenih zakona. Koliko i šta je to promenilo?

- Dva glavna zakona su Zakon o agencijskom zapošljavanju i Zakon o bezbednosti i zaštiti na radu i oni bi trebalo da donesi poboljšanja. Zakon o agencijskom poslovanju normalizovaće situaciju u kojoj oko 20, 30 hiljada ljudi radi preko agencija. Donošenje Zakona o bezbednosti i zaštiti na radu je dobar korak takođe, ali problem je u tome što je u Srbiji mala svest o bezbednosti i zdravlju na radu, jer postoji veliki broj poslodavaca koji drže svoje radnike na crno, koji nisu edukovani za to. Prošle godine od 53 poginulih na radnom mestu 30 odsto je radilo na crno .

Pored toga imamo i druge probleme poput odlaska velikog broja radnika. Već sada nam nedostaje veliki broj medicinskih radnika, kuvara, vozača...kako to da sprečimo?

- Kod tih poslova imamo dva problema. Prvi je to što ne mogu imati stabilan posao u Srbiji, ali ono što je suštinski je zarada. Naravno da će neko kada je otvoreno tržište Evropske unije da ode recimo u Hrvatsku ili Nemačku, gde je i 5,6 puta veća zarada. Država zato pokušava da podigne minimalnu cenu rada i cenu rada, ali ja mislim da i da su cene iste kao u drugim zemljama, da zbog toga što Srbija nije uređena država, dobar deo radnika bi emigrirao.

Pored novca, ono na šta se ljudi često žale je i to da, pored toga što na ugovoru recimo piše da se radi 40 sati nedeljno, oni znaju da će raditi više...

U toku su i pregovori oko minimalne cene rada. Može li to nešto da popravi?

- Nije zvanično rečeno, ali stiče se utisak da će biti povećanja za oko 10 odsto. U Srbiji se posebna pažnja posvećuje minimalnoj ceni rada jer oko 350 hiljada zaposlenih prima tu zaradu. Čak i sa tim povećanjem, minimalna cena rada neće dostići cenu potrošačke korpe.

Danas

Predsednik Vučić tvrdi da je najavljeni rast državnih plata u decembru umesto u januaru "na zdravim osnovama" i da Danasu "smeta sve što je dobro za Srbiju"

Šuković: Skupo ćemo plaćati ovakva dizanja plata

Čak ni taktičke vežbe MUP-a u Nikincima koje je predsednik Aleksandar Vučić u subotu posmatrao, nisu mogle da prođu a da se on ne osvrne na pisanje Danasa.

Ovoga puta, na pitanje novinarkе kako komentariše to što je naš list napisao da se plate povećavaju mesec dana ranije, u decembru samo da bi se obezbedio obećani prosek od 500 evra, Vučić je izjavio kako „njima sve smeta, sve što je dobro za Srbiju“, i naglasio kako primanja rastu „na zdravim osnovama“ kao i da se javni dug zbog toga ne povećava.

Profesor LJubomir Madžar smatra da je najava povećanja zarada pre svega politički motivisana „jer Vučić sebe vidi samo u politici“.

– On će, naravno, reći da se brine za ljude, da želi da im bude bolje. I ja to želim, ali postoje ograničenja koja nas usmeravaju na manje populističke mere. Ovo povećanje zarada u javnom sektoru koje se najavljuje daleko je iznad prognoziranog rasta BDP, a to je opasno jer znači da se ide u preraspodelu za koju ne postoji materijalna osnova, da ćemo podeliti više nego što smo zaradili. Nezdravo je da povećanje plata ide iznad rasta BDP, to je udar na neke druge, bitne ekonomske performanse – kaže Madžar i dodaje da Vučić i nema ovlašćenja za takve prognoze, može da ih daje kao i svaki drugi građanin jer je njegova uloga više protokolarna i „dekorativna“, ne podrazumeva konkretne odluke u toj oblasti.

Saša Randelović sa Ekonomskog fakulteta u Beogradu, kaže za Danas da je za ocenu najavljenog poteza vlasti potrebno da se zna o kolikom je povećanju reč.

– Realan rast bio bi ukoliko masa zarada ne poveća svoje učešće u BDP-u. To znači da bi to što se sada najavljuje bilo zasnovano na zdravim nogama ako u narednoj godini rast BDP-a, uključujući u to i efekte inflacije od tri do pet odsto, iznosi ukupno između pet i šest procenata. Neuobičajeno je to što se povećanje najavljuje za decembar, jer je praksa da se to za narednu godinu predvidi zakonom o budžetu i da krene od januara. Ovako, verovatno će se korekcije izvršiti na nekim drugim stavkama sa rashodne strane – kaže Randelović i dodaje da je stanje u budžetu ove godine zaista nešto bolje nego ranije i da postoji prostor od oko jednog procenta ali da bi bilo bolje to da se iskoristi za podstrek privrednom rastu, na primer za smanjenje poreza na plate ili za investicije, a ne na vanredno povećanje zarada.

Privrednici veruju da će decembarsko povećanje „pogurati“ prosek zarada na 500 evra u tom mesecu. Dragoljub Vukadinović, predsednik Upravnog odbora Metalca, podseća da će uskoro biti podignut i minimalac, moguće je i za deset ili više procenata, čime će biti obuhvaćen i privatni sektor. Uz to, decembarske plate su i inače veće bar za 20 odsto, jer gotovo da nema firme koja u tom periodu ne podeli neki višak.

– Nije problem toliko u 500 evra proseka već u stvaranju bolje atmosfere za rad privrede. Tu mislim na razlike koje država pravi između domaćih i stranih investitora. Potrebno je ukinuti ogromne subvencije koje se daju stranim firmama jer one investiraju u grane koje ne donose veliku dobit, poput obućarske, tekstilne ili industrije raznih kablova, gde je plata radnika 30.000

dinara. Ne dolaze nam oni koji proizvode mašine ili neku višu tehnologiju. Istovremeno, klimom u društvu sputavaju se domaći privrednici, oni su za vlast tajkuni iako stvaraju veći dohodak od stranih kompanija – kaže Vukadinović.

Danilo Šuković sa Instituta za ekonomska istraživanja ukazuje da bi ključni indikator za povećanje plata u javnom sektoru trebalo da bude rast zarada u privatnom, gde se stvara nova vrednost koja puni budžet i omogućava veća primanja. „Ako plate u javnom sektoru rastu brže to je nepovoljno za ekonomiju zemlje, jer će ljudi bežati iz privrede pa više neće biti ni osnova za rast. Pogubno je to što su zarade u javnom sektoru već znatno veće, to je pogubno za dinamiku privrede i ne obezbeđuje razvoj. On je inače sputan zbog slabih investicija i korupcije i dok taj problem ne rešimo, ovakva jednokratna povećanja skupo ćemo plaćati, ona će nam se vraćati kao bumerang“, kaže Šuković.

Tek za tri godine će se videti da li je prodaja RTB Bora uspeh

Najveći neto dobitak u 2018. godini u Srbiji, prema statistici Agencije za privredne registre, ostvario je RTB Bora sa 90 milijardi dinara.

ostvario je RTB Bora sa 90 milijardi dinara.

Međutim taj poslovni rezultat nije plod preuzimanja od strane kineske kompanije Zidín jer se odnosi na period dok je RTB Bor još bio u vlasništvu države.

Naime, kineska kompanija je potpisivanjem ugovora zvanično preuzela RTB Bor 18. decembra prošle godine, a faktički je počela da upravlja preduzećem od 1. januara ove godine. Ono što treba naglasiti je i

to da ostvarena dobit od 90 milijardi dinara nije plod poboljšanja poslovnih rezultata RTB Bor već posledica toga što je država tokom 2016. godine otpisala 90 odsto dugovanja tog preduzeća i konvertovala ih u svoje vlasništvo.

Reč je o sumi od oko milijardu evra dok se kupoprodajnim ugovorom Zidín obavezao da otplati preostalih oko 200 miliona evra duga što je kineska kompanija i učinila već u januaru ove godine. Statistički podaci pokazuju da je 2015. godine RTB Bor ostvario gubitak od 1,11 milijardi dinara, 2016. je taj gubitak povećan na 1,27 milijardi dinara.

Nakon što je država otpisala najveći deo ogromnih dugovanja RTB Bor je 2017. godine zabeležio dobitak od 974,9 miliona dinara dok je dobit u prošloj godini, kako je već rečeno, porasla na 90 milijardi dinara.

S obzirom da neto dobit RTB Bor nije plod poslovnih rezultata već je posledica oslobođenja bremena nametnutog velikim dugovanjima postavlja se pitanje da li novi kineski vlasnik može ostvariti bolji rezultat od prošlogodišnjeg i da li je nešto takvo, na kratke staze, realno. Zidín još uvek nije izlazio u javnost sa ostvarenim rezultatima kada je reč o dobiti. Još uvek je rano da bi se iznela statistika za 2019. godinu, ali javnost nije upoznata ni sa ciframa dosad proteklih kvartalnih perioda. Jedino je u prvom tromesečju godine izneto da je proizvodnja bakra povećana za 2,8 odsto u odnosu na isti period 2018. godine, a da se očekuje da do kraja ove godine njegova proizvodnja bude povećana za ukupno 26 odsto u odnosu na prošlu godinu.

Ipak, pojedine izjave nadležnih u kineskoj kompaniji nagoveštavaju da će kada je reč o proizvodnim rezultatima biti i oscilacija za šta kažu odgovornost leži na rđavim potezima bivšeg rukovodstva iz perioda dok je preduzećem upravljala država. Iz poslovodstva Zidína je u martu

saopšteno da „se naišlo na nekoliko objektivnih prepreka koje se tiču strateških poteza poslovanja prethodnog rukovodstva, zbog kojih će se neko vreme raditi sa manjim procentom efikasnosti“.

Stručna javnost u Srbiji smatra da je veoma teško ostvariti dobre poslovne rezultate u kratkom periodu posle preuzimanja RTB Bora naročito što je pozitivna statistika, kada je reč o dobiti, ostvarena otpisivanjem dugova, a ne zahvaljujući povećanju prodaje. Eksperti smatraju da će dodatnu prepreku za ostvarenje boljih proizvodnih i prodajnih rezultata predstavljati i činjenica da je Zidini dužan da do kraja godine investira 160 miliona dolara.

Ekspert za strana ulaganja Mahmud Bušatlija ističe za Danas da je nerealno očekivati da u kratkom roku od svega godinu dana Zidini popravi poslovne rezultate i počne sa ostvarivanjem veće dobiti u RTB Bora.

– Suviše je kratak period od preuzimanja preduzeća od strane Zidina da bi se već sada videle neke beneficije. Naročito zbog toga što je kupoprodajnim ugovorom kineski strateški partner kao većinski vlasnik u obavezi da uloži veliki novac u RTB Bora. Ta ulaganja u unapređivanje kapaciteta mogu da se odraze na uštrb rezultata ostvarenih u oblasti proizvodnje i dobiti. Teško je poverovati da će u ovoj godini poslovanje RTB Bora biti unapređeno u značajnijoj meri naročito ako se zna da su pozitivni rezultati u protekle dve godine posledica otpisa dugovanja od strane države. Potrebno je sačekati da prođe period od tri godine pa će se tek tada moći sagledati u kom pravcu ide preduzeće nakon preuzimanja od strane Kineza. S obzirom da je Zidini ozbiljna kompanija koja ostvaruje značajne akvizicije u svetu uveren sam da će kada je reč o RTB Bora stvari ići znatno bolje i da će dugoročno gledano to preduzeće poslovati dobro i kvalitetno – navodi naš sagovornik.

Sa njegovim mišljenjem se slaže i privatizacioni savetnik Branko Pavlović.

– Veoma je teško prognozirati kakvi će biti poslovni rezultati Zidina u RTB Bora do kraja godine. To naime u znatnoj meri zavisi i od kretanja cene proizvoda RTB Bora na svetskom tržištu. Jedna kompanija može veoma efikasno da vodi svoje poslovanje ali rezultati i pored toga mogu da budu lošiji zbog nepovoljne cene njenih proizvoda. Ako se to sagleda potrebno je sačekati da prođe period od nekih 10 godina nakon čega će se jasno videti kakva je korist od prodaje RTB Bora Kinezima. I u tom periodu može da bude padova i uspona, ali bi definitivno broj uspešnih godina poslovanja trebalo da dominira. Drugim rečima, na duge staze od RTB Bora treba bez sumnje očekivati kvalitetne poslovne rezultate – zaključuje naš sagovornik.

USKORO VEĆE PENZIJE Đorđević: "Materijalni položaj penzionera biće poboljšan"

Penzioneri su dali direktan doprinos stabilnosti nacionalne ekonomije u prethodnom periodu i zbog

toga Vlada u ovom periodu traži načine poboljšanja njihovog materijalnog položaja, rekao je ministar za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja Zoran Đorđević u razgovoru sa predstavnicima Saveza penzionera Srbije.

On je istakao da su rezultati finansijske konsolidacije povoljni, čime su stvoreni uslovi za isplatu jednokratne pomoći i za povećanje penzija.

Zahvaljujući poboljšanju svih pokazatelja nacionalne ekonomije i većem broju zaposlenih, povećavaju se i izvorni prihodi Fonda, čime se omogućuje da se svake godine izdvoji više sredstava za društveni standard penzionera, a za te namene u ovoj godini je izdvojeno 464,4 miliona dinara, istakao je Đorđević i dodao da će Vlada i u narednom periodu nastaviti da svoje uspehe deli, ne samo sa penzionerima, već svim građanima, saopštilo je resorno ministarstvo.

Sastanku su prisustvovali Andreja Savić, predsednik Saveza penzionera Srbije, Milan Nenadić, predsednik Saveza penzionera Vojvodine i Vasilije Belobrković, predsednik Gradske organizacije penzionera Beograda, kao i Dragana Kalinović, direktor Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Zoran Milošević, pomoćnik ministra.

IMOVINA KIKINDSKE PRIME NA PRODAJU Početna cena 220,5 miliona dinara

Nepokretna i pokretna imovina kikindskog "Prima produkta" u stečaju ponuđena je po početnoj ceni od 220,5 miliona dinara, navodi se današnjoj objavi stečajnog upravnika.

Firma čija je delatnost konzerviranje i prerada voća i povrća prodaje 18 objekata u Kikindi među kojima su proizvodna hala i magacini, kao i upravna zgrada i hladnjača čiji je kapacitet 5.000 tona.

---

ekapija.com/blic

PRIGOVORI KUPACA REŠAVAĆE SE VAN SUDA Do kraja godine novi Zakon o zaštiti potrošača

Srbija će do kraja godine dobiti nov zakon o zaštiti potrošača, a njegova najvažnija izmena u odnosu na postojeće propise jeste uvođenje vansudskog rešavanja potrošačkih prigovora.

U praksi bi to značilo da kupac ima šansu da spor sa trgovcem reši van suda i izbegne dugotrajne procese ili zastarevanje predmeta, što je do sada bio najčešći razlog zbog kojeg su potrošači odustajali od borbe i onda kada su u pravu.

Kako za "Politiku" kaže Višnja Rakić, pomoćnik ministra trgovine u Sektoru za zaštitu potrošača, možemo očekivati ozbiljan zakon koji će zaštitu

potrošača podići na jedan viši nivo.

"Vansudsko rešavanje potrošačkih prigovora je postojalo i u važećem zakonu, ali nije nikada dovoljno zaživelo. Sudovi su zatrpani predmetima, vrlo često dolazi do zastarevanja i nismo time zadovoljni. Zato smo u nacrtu zakona predvideli ovu mogućnost da se trgovac i potrošač dogovore. Najvažnije je da će biti osnovana i tela za vansudsko rešavanje potrošačkih prigovora, a iz budžeta će biti izdvojena sredstva i za te namene", objašnjava Rakić i dodaje da će potrošačima na raspolaganju biti i licencirani pravnici koji su edukovani da vode ovakve sporove.

Novina je i to da je odziv trgovca u ovim slučajevima obavezan.

Tužilaštva najslabija karika u zaštiti uzbunjivača

Zakon o zaštiti uzbunjivača, koji pomaže građanima koji prijave korupciju ili kriminal, primenjuje se više od četiri godine. Za to vreme, zakon je dao dobre rezultate i pokazao da sudovi efikasno pružaju zaštitu onima koji prijave korupciju, kažu stručnjaci, ali ukazuju i na najslabije karike u njegovoj primeni – očekuju veće angažovanje tužilaštva na istraživanju prijava.

Pre 13 godina je ukazao na kriminalne radnje lekara Hitne pomoći i privatnih pogrebnih preduzeća, a umesto nagrade je, prvo smenjen, a dve godine kasnije i otpušten. Bivši direktor Hitne pomoći Borko Josifovski pravdu je čekao više od decenije. Konačno, u oktobru prošle godine, Viši sud u Beogradu je presudio u njegovu korist. Nekoliko meseci kasnije Apelacioni sud preinačio je prvostepenu presudu.

Josifovski ističe da je obrazloženje presude apsurdno.

Kako navodi, utvrđeno je da je uzbunjivač, po kriterijumima zakona, izneo činjenice na razumnoj osnovi. Odnosno izneo prave činjenice, koje je trebalo da javnost čuje.

"S druge strane mi je ukinuta zaštita. Prema navodima, nisam mogao da dobijem zaštitu iz Zakona o uzbunjivačima, jer je moje uzbunjivanje bilo pre donošenja tog zakona", dodaje Josifovski.

Zaštitu je dobio uzbunjivač Tomislav Veljković iz Rače, koji je pre tri godine prijavio opštinsku proneveru od 600.000 evra. Prvo je dobio otkaz, a dva dana kasnije ga je zakon vratio na posao. Ipak, njegova krivična prijava još nije stigla na red.

"Ja sam se interesovao pre nekih devet meseci, bio u Kraljevu, posetio postupajućeg tužioca. Nažalost, rezultata još uvek nema", navodi Veljković.

Da bi rezultata bilo, potrebno je, kaže ministarka pravde, veće angažovanje tužilaštava.

Nela Kuburvić kaže da Republičko javno tužilaštvo treba da sačinjava godišnje izveštaje koji će pokazati šta se dešavalo s prijavama uzbunjivača.

"Nije samo kontakt sa uzbunjivačima kada se uzbunjivač pojavi u tužilaštvu, treba se raditi na proaktivnosti. Da prijava može biti objavljeni članak, objavljena fotografija, tako da je to nešto na čemu će se insistirati", ukazuje resorna ministarka.

Ohrabrivanje da se prijavi kriminal

Treba insistirati, kažu stručnjaci, i na osnaživanju antikoruptivne atmosfere – ohrabriti ljude da prijave kriminal, bez straha od odmazde.

Ambasador SAD Kajl Skot kaže da je ambasada da sada obučila predstavnike 35 lokalnih samouprava da na odgovarajući način primaju žalbe uzbunjivača i reaguju na njih.

"Obučili su se da razumeju mogućnosti i ograničenje svojih funkcija i da preduzimaju korake na pružanju adekvatne zaštite uzbunjivačima", dodaje Skot.

Glavni i odgovorni urednik portala *Pištaljka* Vladimir Radomirović poručuje da nije dovoljno da uzbunjivač ima samo radno-pravnu zaštitu, već da i ono na šta uzbunjivač ukazao poslodavac ili državni organ istraži do kraja i da kazni one koje su krivi.

Od početka primene Zakona o zaštiti uzbunjivača – juna 2015. do kraja prošle godine pred sudovima su bila 622 predmeta, od čega je više od 530 rešeno.

U Srbiji 1.500 samoubistava godišnje

U svetu svake godine oko milion ljudi oduzme sebi život, upozorenja su koja na "Svetski dan prevencije samoubistva", stižu od Svetske zdravstvene organizacije. U Srbiji, godišnje oko 1.500 osoba digne ruku na sebe. Zato su pre osam meseci Klinika "Dr Laza Lazarević" i Ministarstvo zdravlja pokrenuli nacionalnu SOS telefonsku liniju za prevenciju suicida, koja radi u okviru te klinike.

Direktorka klinike doc. Dr Ivana Stašević Karličić rekla je za Dnevnik RTS-a da se javljaju ljudi iz cele Srbije a da pomoć češće traže žene iako su suicidi češći kod muškaraca.

Najčešći razlozi za pozive su smrt najbližeg srodnika, problemi u porodici, ljubavi, sa decom, suicidalne ideje i prethodni pokušaji nakon čega sledi krivica i nova kriza.

Ivana Stašević Karličić je rekla da je najmlađi korisnik linije imao 16 godina a najstariji 90. Najčešće se javljaju ljudi srednjih godina koji imaju najviše emocionalnih problema i koji se nose sa depresivnim poremećajima.

Doktorica poručuje da je prevencija prioritet i da linija daje rezultate. Ističe da je suicidalna kriza kratka i da linija pomaže.

Dodaje i da se na osnovu linije sistematizuju problemi a da se radi i na centru za prevenciju suicida.

PORAZNO ISTRAŽIVANJE: Svaki drugi vozač nudio mito policiji!

Brojke: Čak 52 odsto vozača u Srbiji u proteklih godinu dana kršilo je propise, a najčešći prekršaj koji su pravili jeste prebrza vožnja

Svaki drugi vozač u Srbiji koji je uhvaćen u saobraćajnom prekršaju nudio je mito kako bi izbegao plaćanje kazne ili oduzimanje vozačke dozvole.

Ovaj porazni podatak rezultat je istraživanja koje je portal Polovni automobili sproveo među 18.118 posetilaca sajta, od kojih je 52 odsto priznalo da su u proteklih godinu dana kršili saobraćajne propise, dok je svega 26 procenata policija uhvatila u prestupu.

Istraživanje je sprovedeno u cilju prikupljanja podataka koliko često vozači prave saobraćajne prekršaje, koje prekršaje najčešće prave, koliko često ih je zaustavljala saobraćajna policija, kolika je visina najčešće plaćanih kazni, kao i da li su pokušavali da izbegnu plaćanje kazne za počinjeni prekršaj.

Čak 72 odsto vozača priznalo je da su nudili mito kako bi ih saobraćajni prekršaj u kome ih je policija uhvatila koštao manje od predviđene kazne, dok se 17 odsto njih mašilo za džep da ne bi ostali bez saobraćajne dozvole.

Najalarmantniji je podatak da je čak 72 odsto vozača koji su kršili saobraćajne propise u proteklih godinu dana priznalo da su vozili brže od zakonom propisane brzine. Da vozači ne vode mnogo računa o zabrani telefoniranja tokom vožnje, pokazao je i podatak da je čak 50 odsto vozača tokom vožnje koristilo mobilni telefon.

Ostali prekršaji koji se najčešće čine jesu nevezivanje pojasa, nepropisno parkiranje, vožnja tehnički neispravnog vozila ili vozila sa neadekvatnim gumama. Podatak koji zabrinjava jeste da je 12 odsto ispitanika navelo da su vozili pod dejstvom alkohola, kao i da je 11 procenata prolazilo kroz crveno svetlo.

Sudeći prema rezultatima ankete, ni pooštavanje kazni za nasilničku vožnju nije uticalo na ponašanje vozača, jer je 64 odsto njih izjavilo da vozi isto kao pre izmene Zakona o bezbednosti saobraćaja, a svega 34 procenta je reklo da sada ređe pravi prekršaje.

Tehnologija

KAMERE NOĆNA MORA ZA VOZAČE

Ako i ne zaziru preterano od oštrijih kazni, istraživanje je pokazalo da vozači i te kako strepe od kamera, koje su i te kako delotvorno utiču na ponašanje vozača. Od anketiranog broja vozača, 65 odsto njih je reklo da vozi pažljivije tamo gde znaju da su postavljene kamere, dok 31 procenat ređe obraća pažnju na kamere.